

KANDIDATNUMMER 3092

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?*Sapmi betyr det geografiske området der samene har bodd tradisjonelt og den etniske folkegruppen samene.*

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er den nordområden hvor samene bor, og den består av Norge, Sverige, Finland og Kola Halvøya i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetisk bakgrunn, morsmål, personlige drømmer og kombinasjonen av disse faktorene.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

I fortida levde samene av fangst og jakt. De ble organisert i lag eller grupper som ble kalt siida. De flyttet fra sted til sted for å utnytte de naturressursene.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene var spredt og kunne ikke å danne et forsvær.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

1. Samiske barn fikk undervisning på skolen bare på norsk, de kunne ikke bruke sitt eget språk. 2. Jord bare kunne selges til norske statsborgere som kunne lese, skrive og snakke på norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det at samene kan utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

*Nordisk sameråd er samarbeidsorgan i alle de nordiske landene.*9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?*Den gamle samiske religion var sjamanistisk. Noaiden var høredperson som skulle si hva som kunne skje i fremtiden, han var sosial arbeider og historieforteller.*

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Han var den kristne presten som gjorde mye for samene, for eksempel arbeidet mot bruk av alkohol.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurte på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjuårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.
- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret fordi dagens unge ikke vil gjøre noe viktig i sine tjuårene og tror at de har mye tid i fremtiden til å gjøre alt de vil.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Denne gruppen består av unge mennesker i tju- og trettiårene som er bekymret og usikre. De aner ikke hva de skal gjøre og hvor de skal bo.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at de speiler samfunnet de lever i, og hvordan de er vokst opp

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan tror at utdanning er viktig, og nå kan han bestemme for seg selv hva han må gjøre.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er perioden i livet når man tror det kan få alt
2. Den perioden i livet som betyr mye for voksenalivet er tjuårene.
3. På midten av 2000-tallet begynte man bruke ord som kidsults og twixters for å beskrive en ny gruppe av unge mennesker.
4. Økte valgmuligheter krerer økt ansvar for sitt eget liv.
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, lykkes man

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som passer på barna sine
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er det viktig å være liktig.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har begynt å studere igjen.

D. Verb.

Sett inn riktig form av verbet.

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille var en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortelle at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva har livet bydd på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er/var så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston hadde ment
- å leve om alt dette, hvis hun hadde levd.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, av den grunn mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktige perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange/store ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig Enda flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner alle helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, bedre sikre verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Dette halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å lage maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere ulike abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene være bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer nå omkring i Oslo, og er allerede på utkikk for nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

③ Den enge jakten på lykken

I nåtida er man fri til å velge hva man vil gjøre, hvor man vil bo og jobbe. Det finnes mange muligheter til å studere i forskjellige land, å reise så mye som du vil, å ha unike hobbyer. Men alt dette krever mer ansvar for sitt liv og sin familie.

Men hva man gjør avhenger av hva det gode liv betyr for ham. *

For meg er det først og fremst familien min. Det er viktig for meg at alle har god helse, at vi kan møte hverandre når vi vil.

Det er nødvendig for meg å ha mulighet til å realisere meg, å gjøre hva jeg liker både på arbeidsplass og i fritid.

Penger spiller dessverre en viktig rolle i samfunnet nå. Mange avhenger av hvis vi har råd til å gjøre hva vi vil. Men for meg betyr en interessant jobb med et positivt arbeidsmiljø mer enn lønn. Jeg er veldig glad i min arbeid nå. Nesten alle kollegaene mine er mine gode venner, vi often går ut sammen, diskuterer forskjellige ting, kan støtte og hjelpe hverandre når det trengs.

Men for de andre menneskene kan det være viktig å ha en dyr bil eller et stort hus. Alle velger for seg selv hva det gode liv er for dem, og hvordan de kan oppnå det.

Etter min mening må forhold mellom mennesker stå høyere enn materielle ting. Da blir det kanskje ikke så vanskelig hvis du mister noe dyrt.

Do not write
in this space

I søken sin etter lykke kan man glemme hva som er riktig i livet. Jeg er sikker at det er familie, barn, venner, mulighet til å gjøre noe viktig for samfunnet, hjelpe dem som trenger.

I søken etter lykken må vi være oppmerksom om hva som skjer omkring oss for å ikke føle seg i live til noe menneske.

Jeg er sikker at både staten og foreldrene kan hjelpe barn forstå hva som er virkelig viktig i livet slik at de ikke bepir mange til i søken etter lykke.